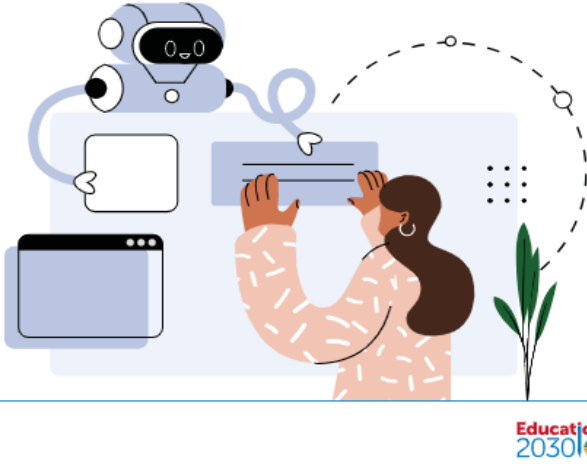

Rapor Adı: Eğitim ve Araştırmada Üretken Yapay Zekâ için Rehberlik (Guidance for Generative AI in Education and Research)

Guidance for generative AI in education and research

Kuruluş, Yayın Yılı : UNESCO,
2023

Anahtar Sözcükler : Eğitimde
dijitalleşme, yapay zeka

Özet:

Rapor, ChatGPT'nin 2022'nin sonlarında piyasaya sürülmesinin, jeneratif yapay zekâda (GenAI) önemli bir dönüm noktası olduğunu ve yapay zekâ geliştirmede küresel ilgi ve rekabeti ateşlediğini belirtmektedir. Başlangıçta, eğitim kurumları GenAI'nin akademik sahtekârlığı kolaylaştırma potansiyeli konusundaki endişelerini dile getirmiştir. Ancak daha sonra birçok okul ve üniversite daha ilerici bir yaklaşım benimseyerek bu araçları yasaklamak yerine etik ve etkili kullanımını öğretmeye odaklanmıştır. Rapor, GenAI'nin bilgi işlemeyi otomatikleştirmek ve karmaşık

düşünmeyi desteklemek gibi dönüştürücü olanaklar sunarken güvenlik, veri gizliliği ve etik kullanımla ilgili zorlukları da beraberinde getirdiğini vurgulamaktadır. Rapor, GenAI'nin eğitimle ilgili zorluklara karşı her derde deva bir çözüm olarak görülmesine karşı uyarıda bulunmakta ve bunun yerine insan kapasitesinin ve kolektif eylemin bu sorunların ele alınmasında merkezî öneme sahip olduğunu savunmaktadır. Raporda sunulan rehberlik, GenAI'nin öğretmenlere, öğrencilere ve araştırmacılara fayda sağlayacak düzenlemelerin ve politikaların oluşturulmasına yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Eğitimde GenAI'nin geliştirilmesi ve uygulanmasında etik, kapsayıcılık ve çeşitliliği teşvik eden insan merkezli bir yaklaşımın önemini vurgulamaktadır. Rapor; teknolojinin işleyişini, etik kaygıları, düzenleyici tedbirleri ve müfredat tasarımı ve araştırmalarındaki potansiyel rolünü kapsamaktadır.

Öneriler:

Bu raporda;

- GenAI'nin eğitim ve araştırmada etik, güvenli ve adil kullanımını sağlamak için düzenlemeler ve politikalar geliştirilmesi ve uygulanması,
- GenAI kullanımında öğretmenleri, öğrencileri ve araştırmacıları güçlendirmek için insan kapasitesi geliştirme programlarının desteklenmesi,
- Erişim, eşitlik ve psikolojik etkiler gibi üzerine detaylı çalışılmamış etik konular hakkında daha derin analizler yapılması,
- Telif hakkı ve fikrî mülkiyet sorunlarını ele alarak GenAI tarafından üretilen içeriğin adil bir şekilde tazmin edilmesi ve sorumlu bir şekilde kullanılması,
- Öğrenme çıktıları ve değerlendirme yöntemlerini yeniden değerlendirerek değerlerin, temel bilgilerin, üst düzey düşünmenin ve yapay zekâ iş birliği için gereken mesleki becerilerin vurgulanması,
- GenAI araçlarının homojenleşme ve uygunluktan kaçınarak yaratıcılığı, iş birliğini ve eleştirel düşünmeyi teşvik etmesi,
- GenAI'yi 2021 UNESCO Yapay Zekâ Etiği Tavsiye Kararı ile uyumlu hâle getirerek insan merkezli bir yaklaşımın teşvik edilmesi,
- GenAI tarafından tetiklenen eğitim ve araştırma dönüşümünün titiz ve sürekli bir inceleme ile yönlendirilmesi önerilmektedir.